

[Na britských ostrovech potřetí aneb Putování drsným Skotskem \[1\]](#)

Autor:

- [HEMOLA, Hanuš](#) [2]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Z ústředních orgánů](#) [4]

Klíčová slova:

- [Spojené království](#) [5], [zájezdy](#) [6]

Přece jen trochu nervozity z brexitu bylo patrné, když se naše tradiční komunita zcestovalých knihovníků, jejich partnerek a partnerů i přátel knihoven za soumraku sešla kdesi na okraji Prahy v májovém podvečeru (6. května 2019). Společně jsme vyhlíželi již tradiční doubledecker se známými řidiči, který nás již dvakrát úspěšně odvezl na britské ostrovy a především bezpečně vrátil zpět do českých, moravských i slezských knihoven. Tentokrát však před námi všemi stála výzva zcela nová. Nebylo to opět to nekonečné Německo, které jsme museli překonat, ani to nebyl ten klaustrofobický zážitek v tunelu pod kanálem La Manche. Plán byl jasný; ráno vyskočit čerstvě z autobusu a proběhnout či proplout Amsterdamem a pak vzhůru na loď a přepravit se přes noc do Newcastleu. Nové výzvy, nové zážitky.

Do Amsterdamu jsme dorazili podle plánu a v ranní špičce jsme opustili autobus a vydali se na krátkou prohlídku městem na vodě. Hlavní nádraží, radnice, přes vodu úžasná amsterdamská knihovna, vše bylo prostě jako v turistickém průvodci. Prošli jsme amsterdamské uličky, prohlédli si plácky, mostky i kanály a všude nás doprovázel odér marihuany. Znalci místních poměrů příliš nefotili a někde se ani nerozhlíželi. Brzy jsem pochopil. Bůh ví, odkud vylétla spoře oděná slonice s růžovým chroštím na hlavě a s výkřiky „no píčr, no píčr“ mi chtěla strhnout foťák z krku. Nohy na ramena a pryč z vykřičené čtvrti. Ostatní zážitky byly již klasickou cestovatelskou rutinou – dvouhodinová projížďka po kanálech starého města, autobus, přístav a pasové formality.

[7]

Amsterdam – není kanál jako kanál

Náš červený autobus zmizel někde ve sklepeních třináctipatrového věžáku, který, jak se později ukázalo, byl tou rakví, která nás měla přepravit přes rozbouřené vlny Severního moře k britskému pobřeží. Náš příští osud se jmenoval [King Seaways \[8\]](#) a „luxusní“ kabina dva a půl na dva a půl metru na jedenácté palubě (se záchodem, koupelnou, věšákem a čtyřmi palandami v plném obsazení). Opravdu se někteří známe z profese dlouho, dokonce hodně po cestovatelské stránce, po této cestě se známe zcela „z gruntu“. Sen o cestování v zaoceánském parníku, kde vše začíná a končí kvalitními koktejly, uvolněnou konverzací za zvuků místního orchestru v bílém lehkém obleku, kdy jedinou povinností je rovnat partnerce pléd, aby na horní palubě nenastydla v šatech na ramínečkách od Coco, vzal hned za své. Přežít. A proto je na lodi mnoho příležitostí se napít, ještě jednou napít a pak už jen shopping. Kdo nenakupuje, nežije, děvčata a chlapi, a náš prvotřídní šunt za úžasné slevy je tu jen a jen pro vás. Nakonec nás „král námořních cest“ dopravil přes rozbouřené vlny do Newcastleu. Ač je Británie stále v EU, proklepli nás jako na hranicích s NDR blahé paměti. Nakonec jsme se shledali i s naším dočasným domovem na kolech a vyrazili z Anglie do nedalekého Skotska.

[9]

Doplouváme do anglického Newcastleu

Středa osmého byla naším prvním skotským dnem. Studený máj, v stodole ráj. V cestovatelské praxi to znamenalo, že ve Skotsku bude foukat a pršet. A déšť padal klasicky z oblohy dolů, čas od času vodorovně a v některých vypjatých momentech i zdola nahoru přímo pod kilt. První poznatek při pohledu do krajiny nás ubezpečil, že žluté řepkové lány nejsou specifikem Česka, finanční motivace EU nejen řepku přenáší. Při dalším pohledu bylo zřejmé, že pole jsou spíše při hranicích s Anglií a dále se krajina zvedá a vlní. Vlní se nejen krajina, ale vlnění a vlna je všude kolem – ovečky, ovce, stáda ovcí. Než jsme se stačili adaptovat na změny krajiny kolem nás, čekala nás první ze zastávek. Přijeli jsme do bývalého královského městečka [Jedburgh](#) [10]. Nad pitoreskním městečkem se za říčkou Jed Water vypínaly ruiny augustiniánského opatství z 12. století. To je jedním ze čtyř velkých opatství, které se ve Skotsku z té doby zachovaly. Jedná se o románsko-gotickou stavbu. Impozantní zdi bývalého kostela vás zcela ohromí třemi poschodími nádherných oblouků. Další objekty se zachovaly pouze v půdorysech. Dnes opatství a návštěvnické centrum obklopuje bylinkářská zahrada a expozice ze života dávné mnišské komunity.

[11]

Jedburgh - ruiny augustiniánského opatství

[12]
Jedburgh - chrámová loď

Naše příští zastávka na cestě do Edinburghu patřila [Melrose Abbey](#) [13], dalšímu ze zachovalých starobylých opatství. Bývalé cisterciácké opatství bylo vybudováno v místech, kde první opatství založil již roku 651 svatý Aidan z Lindisfarne. Základem celého objektu jsou narůžovělé ruiny kostela Panny Marie imponantních rozměrů. Podle tradice je v kostele uloženo srdce skotského krále Roberta Bruce.

[14]
Melrose Abbey - pohled do křížení chrámových lodí

[15]

Melrose Abbey – celkový pohled na chrám od zdi hřbitova

Vypínající se ruiny téměř podpíraly nízkou oblohu a vše bylo překryto našedlým pláštěm pravého skotského mženi. Inu zhmotnělá iluze Skotska pro mnohé z nás. Byť jsme trochu žehrali na počasí, naše zcela úžasná a informacemi přeplněná průvodkyně Jitka nás varovala – trpět, mlčet, užívat si! Vítr a déšť nic není, leč z čistého jasna může přijít taková mlha, že nevidíme ani na krok. Ne jeden den, klidně celý týden. Tak jsme trpěli. To jsme nevěděli, co nás čeká v Edinburghu, kam jsme záhy dojeli.

Když jsme dorazili přímo pod hradní skálu v [Edinburghu](#) [16], tak se svatý Petr rozhodl, že nás poctí opravdu tím nejlepším počasím, které má schované v šuplíku „Skotsko“. Jen mlhu na nás nevypustil. Ve svištícím větru a vodorovném lijáku bylo jasné, že bez holínek a rybářského pláště s kapucí nemá šanci nic a nikdo. Japonští turisté ve velrybářské výstroji měli vytřeštěné oči k nepoznání a zcela okamžitě obsadili všechny obchody, obchůdky, hospody i restaurace podél celé Královské míle. My však statečně dobyli skálu, na které se vysoko nad městem tyčí hrad. V té chvíli jsem celý Edinburgh, včetně jeho téměř geniální lokace, úžasné architektury, historických expozic, chrámů i krámů s úžasným tvídem, tartanem a vzdouvajícími se kilty upřímně a z celého srdce nenáviděl. Neobměkčil mne ani pub s fish and chips a skotským nealkoholickým pivem. Až Patisserie Valerie s excelentním cappuccinem a jahodovým dortem s čerstvými jahodami mne naladily ke zvolání, kterého jsem se dopustil až v teple a suchu hotelu Hilton pod hradní skálou – ano, Edinburgh je úžasný!

[17]
Edinburgh – hrad na skále, deštníky a náš doubledecker

[18]

Edinburgh – pohled z hradu na úchvatné panorama města

[19]

Edinburgh – na Královské míli

Ve čtvrtek devátého máje nás čekalo ranní překvapení. Počasí se postupně začalo lepšit a nás čekalo to pravé Skotsko – jezera, vysočina a na konci dne snad přímo krasavice Nessie. První naší zastávkou byla malebná vesnička [Luss](#) [20], která se rozkládá na břehu jednoho z nejkrásnějších skotských jezer Lomond. [Loch Lomond](#) [21] je obklopen věncem hor a lesů a na straně k vesnici Luss se otevírá pláž jako někde na severním baltském pobřeží. Čekala nás krátká procházka vesničkou i po pláži náhle zalité sluncem. Vesnička na rozdíl od dalších navštívených míst měla téměř jihoanglický vzhled; ne nadarmo je prý nejkrásnější skotskou vesnicí.

[22]

Loch Lomond

[23]

[24]

Vesnička Luss

Naše cesta pokračovala podél břehů jezera a znenáhla se okolí začalo měnit, jak jsme stoupali do vyšší nadmořské výšky. Projížděli jsme pohořím Grampian a přes vřesoviště Rannoch Moor do fascinujícího údolí [Glen Coe](#) [25] s překrásnými přírodními scenériemi. Jitka nás zásobovala ověřenými i neověřenými historkami starých místních rodů, jejich sváry a láskami. Snažila se nám vysvětlit, kterému z rodů (klanů) patřil tradiční vzor tartanu. Po cestě jsme dělali takové ty rychlé „japonské“ výsadky, abychom si alespoň ve snímčích uchovali náladu celého kraje. Divoké počasí předchozího dne zapříčinilo, že většina vrcholků, ale i celých strání kolem nás byla pokryta sněhem. Přejezdem části [Highlands](#) [26] jsme se dostali k další soustavě jezer a říček, které je spojují – Loch Linnhe, Loch Eil, River Lochy, Loch Lochy, Loch Oich pokračující River Oich a tzv. Kaledonský kanál až do jezera Ness.

[27]

Highlands s vřesovišti

[28]

Highlands s cestou do nekončena

Zastavili jsme se v malebném [Fort Augustus](#) [29] u soustavy zdymadel, kde bychom mohli pozorovat hodiny provoz plavidel mezi jednotlivými jezery na páteřní vodní cestě.

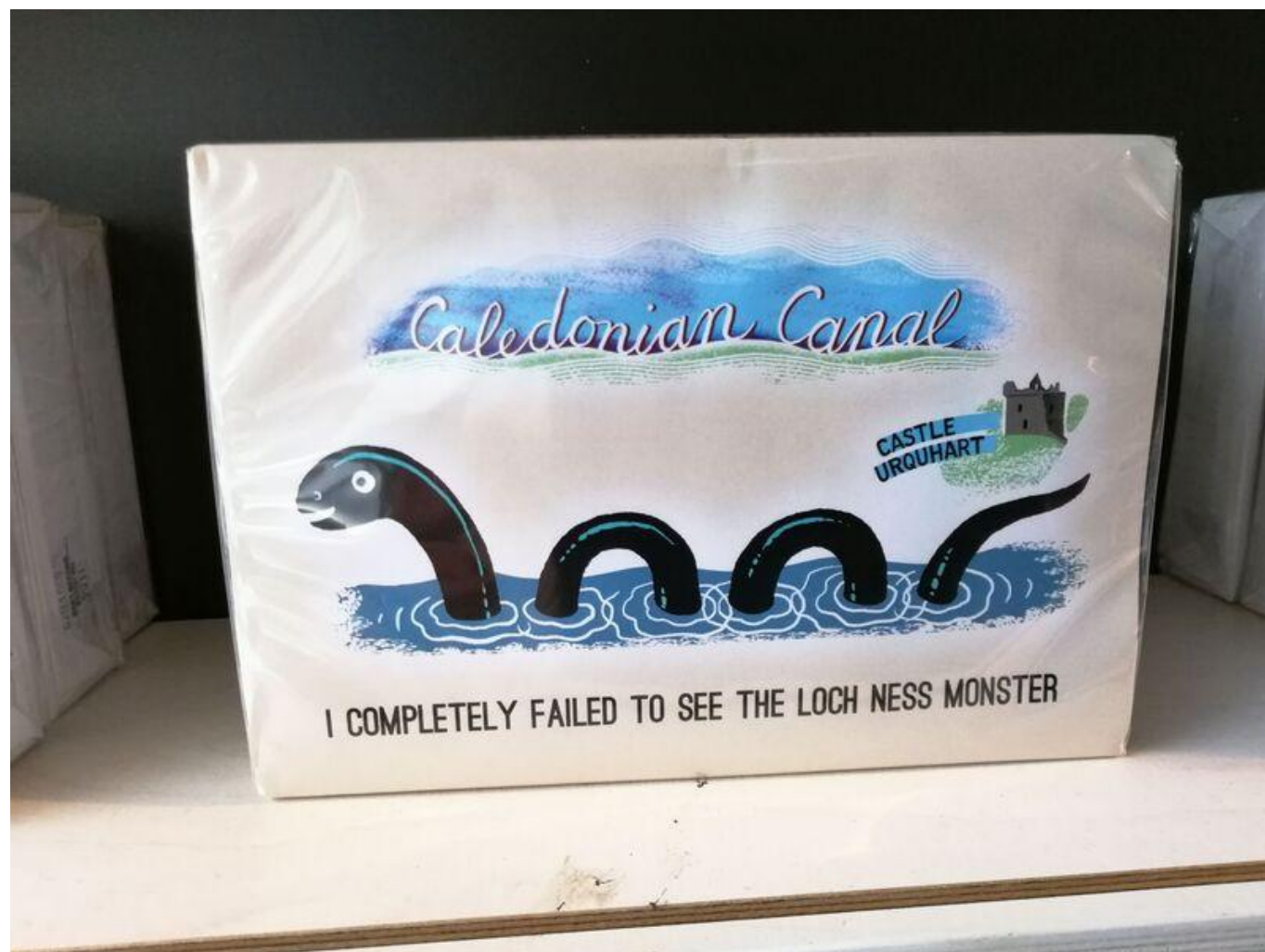

[30]
Fort Augustus - pod zdymadly

[31]

Fort Augustus - nad zdymadly

[32]

Fort Augustus - jedna z četných reklam na Nessie

Čekala nás však ještě cesta podél Loch Ness ke [zřícenině hradu Urquhart](#) [33]. Hrad je umístěn na severozápadním břehu jezera a díky své poloze ovládal veškerý provoz na hladině jezera i jeho okolí. Hrad byl vybudován ve druhé polovině 13. století a patřil k nejrozsáhlejším baštovým pevnostem ve Skotsku. Díky své strategické poloze byl několikrát dobyt a vyvrácen. Od 17. století je opuštěn v troskách, dnes je poměrně dobře udržován včetně nově vybudovaného návštěvnického centra vkusně ukrytého ve svazích nad hradem.

[34]

Hrad Urquhart nad jezerem Ness

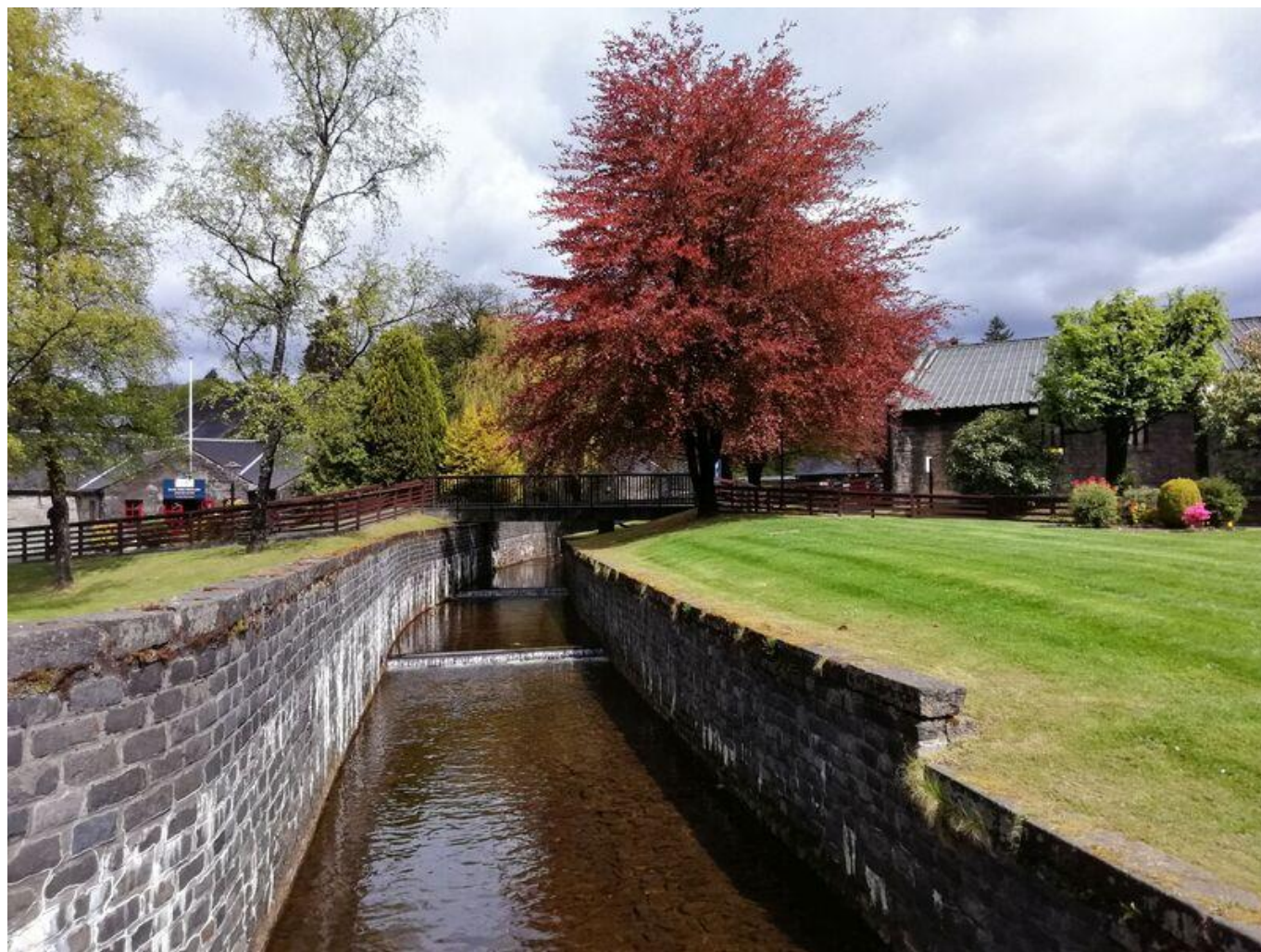
Hrad Urquhart je místem soustředěného pozorování hladiny jezera Ness, zda se na něm neobjeví tajemná jezerní obyvatelka. My jsme - bohužel - tento jackpot nevyhráli a museli jsme se smířit pouze s kovovými modely celé Nessieiny rodiny před naším hotýlkem. Ostatně náš Loch Ness Lodge Hotel vypadal jako ze starých rodokapsů, věren skotské tradici, teplo i teplá voda na předěl.

Počasí se již evidentně umoudřilo a Skotsko si nás oblíbilo, takže v pátek desátého jsme měli pro naše putování zcela ideální podmínky - nebylo nijak přehnané teplo, zato nechyběla modrá obloha a slunce. Brzy dopoledne jsme navštívili výrobu whisky. [Distillery Blair Athol](#) [35] nás přivítala nezaměnitelnou vůní. Po seznámení s výrobou, ochutnávkou i nákupem zlatavé tekutiny jsme pokračovali v naší cestě.

[36]

Romantický vstup do Distillery Blair Athol

[37]

Distillery Blair Athol – vše funguje v souladu s přírodou

Vraceli jsme se opět do jižnější a otevřenější části Skotska povodím řeky Tay, kde jsme nedaleko města Perth a navštívili [Scone Palace](#) [38] s parkem. Tento palác není nijak neobyčejný svým vzhledem, ale má své nezastupitelné místo v historii Skotska, protože zde byli korunováni skotští králové a prý právě odtud odvezl během anglické invaze král Edvard I. Kámen osudu. Palác je obklopen přírodním parkem, v němž jsou některé části upraveny jako bylinkářská a zásobní zahrada či malý francouzský park. Součástí parku je i starý, polorozpadlý hřbitov.

[39]

Stará brána v parku u Scone Palace

[40]

Zákoutí u starého hřbitova v parku u Scone Palace

Pokračovali jsme v naší cestě dál po významných místech historie Skotska a navštívili jsme další hrad, tentokrát [Stirling Castle](#) [41]. Ten se nachází vysoko nad městem, které bylo v minulosti hlavním městem Skotska. Samotný hrad jako sídlo Stuartovců měl klíčové postavení ve skotské historii. Jedná se o udržovaný hrad ve stylu britské památkové péče, což znamená, že v prostoru nenajdeme příliš původního vybavení a spíše vše vypadá jako nakaširovaná ilustrace historie. Kdo však již navštívil pár hradů a zámků na britských ostrovech, tento styl zná a docela se s ním již smířil. Nezbytnými jsou však v takto vybavených objektech excelentní hradní prodejny s upomínkovými předměty všeho druhu, regionálními produkty, rovněž všeho druhu, všech chutí i vůní. Tato poznámka se vlastně týká všech navštívených míst, hrad v Edinburghu nevyjímaje. Z hradeb hradu Stirling byl až neuvěřitelný výhled široko do skotské krajiny. Nedaleko hradu se nacházel na výšině téměř totožné s hradním kopcem pozoruhodný hřbitov, který jako by zdobností některých hrobek byl vsazen do srdce starého Skotska ze zcela jiných krajů – přepych, okázalost, žádná klasická skotská umírněnost až strohost.

[42]
Stirling Castle

[43]

Pohled na Stirling Castle přes hřbitov

Na cestě do hotelu jsme si trošku zajeli, abychom si alespoň krátce prohlédli tzv. Falkirské kolo, jeden ze současných technických divů Skotska. [The Falkirk Wheel](#) [44] je ultramoderní vodní výtah, který nahradil soustavu jedenácti zdymadel na křižovatce hlavních skotských vodních cest mezi kanály Forth&Clyde a Union. Výškový rozdíl cca 24 metrů překonává futuristická konstrukce, jež zdáli působí jako visutý most, který je na jedné straně ustřižen a končí vysoko ve volném prostoru. Poznatky i zážitky jsme zaspali v nedalekém hotelu (Macdonald Inchyra Hotel and Spa).

[45]

Impozantní futuristické Falkirk Wheel

Sobota jedenáctého máje byla naším posledním skotským dnem. Na poslední chvíli jsme ještě dostali svou denní dávku skotských tajemství a mystérií, navštívili jsme [Rosslynskou kapli](#) [46], turistický hit posledních let. Kaple je poutním místem všech hledačů záhad, které jsou spojeny s odhalováním míst spojených se svatým grálem. Čtenáři *Šifry mistra Leonarda* jistě chápou ten až hysterický zájem o toto místo. Šťastně jsme vystáli frontu před otevřením turistického centra i po jeho otevření, byť jsme byli objednáni, ale s námi asi dalších padesát autobusů plných všech národností, takže vychutnat si a rozjímat v kapli či v okolních prostorách bylo zcela nemožné. Jediným, kdo si kaple v klidu užívá (asi je nacpán nějakými barbituráty), je kocour William, který leží na lavici uprostřed kaple. Nechá se jako místní celebrita hladit, drbat za oušky, fotit a vůbec si užívá slávu, aby pak všichni návštěvníci kaple v místní prodejně okamžitě zapomněli na mystéria a svatý grál. Pak si nakoupí jeho plyšáky všech velikostí nebo knihy o něm a jeho celé rodině, magnetku na lednici či misku, do které si mohou nasypat to pravé a nejoblíbenější Williamovo žrádlo. To se zde samozřejmě rovněž prodává.

[47]

Roslynská kaple

[48]

Kocour William - hlídač kaple i kostelník

[49]

Williamův regál v obchodu se suvenýry

Kaple byla poslední zastávkou, dále nás čekala již jen krátká fotografická zastávka na hranici mezi Skotskem a Anglií (zatím bez pasové kontroly), abychom pílili opět do přístavu v Newcastleu, kde jsme se tentokrát nalodili na jedenáctipatrovou [Princess Seaways](#) [50], abychom v kleci kajuty o asi deset centimetrů širší a s okýnkem těsně nad hladinou v modlení přežili cestu do Amsterdamu. Za poslední uspořenou libru jsme se rozšoupli v místní pivnici, kde jsme s polským barmanem Jackem pomluvili půlku světa a zejména rusko-malajský personál korábu a zjistili jsme, jak máme my cestující Češi a v dálavě pracující Poláci mnoho společného. Zpáteční plavba a nakonec i cesta přes nekonečné Německo proběhla bez problémů a komplikací a sotva jsme stihli v kavárenském podlaží našeho doubledeckeru s průvodkyní Jitkou naplánovat příští rok. Prý dost bolo Británie, ať žije brexit, pojedeme do Toskány!

[51]

Na hranici Anglie (vlevo) a Skotska

Autorem fotografií je Hanuš Hemola z Národní knihovny ČR.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/na-britskych-ostrovech-potreti-aneb-putovani>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/na-britskych-ostrovech-potreti-aneb-putovani>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/hemola-hanus>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/z-ustrednich-organu>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/spojene-kralovstvi>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/zajezdy>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola1.jpg>
- [8] https://images.ctfassets.net/mivicpf5zews/6AU1Ob1OCWU2UA4e4yqs00/45f035a20e7c48a29be5302f84c7f27e/king_seaways_1.jpg?w=950
- [9] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola2.jpg>
- [10] <https://en.wikipedia.org/wiki/Jedburgh>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola3.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola4.jpg>
- [13] https://en.wikipedia.org/wiki/Melrose_Abbey

- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola5.jpg>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola6.jpg>
- [16] <https://en.wikipedia.org/wiki/Edinburgh>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola7.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola8.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola9.jpg>
- [20] <https://en.wikipedia.org/wiki/Luss>
- [21] https://en.wikipedia.org/wiki/Loch_Lomond
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola10.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola12.jpg>
- [24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola11.jpg>
- [25] https://en.wikipedia.org/wiki/Glen_Coe
- [26] https://en.wikipedia.org/wiki/Scottish_Highlands
- [27] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola13.jpg>
- [28] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola14.jpg>
- [29] https://en.wikipedia.org/wiki/Fort_Augustus
- [30] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola15.jpg>
- [31] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola16.jpg>
- [32] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola17.jpg>
- [33] https://en.wikipedia.org/wiki/Urquhart_Castle
- [34] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola18.jpg>
- [35] https://en.wikipedia.org/wiki/Blair_Athol_distillery
- [36] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola19.jpg>
- [37] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola20.jpg>
- [38] https://en.wikipedia.org/wiki/Scone_Palace
- [39] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola21.jpg>
- [40] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola22.jpg>
- [41] https://en.wikipedia.org/wiki/Stirling_Castle
- [42] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola23.jpg>
- [43] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola24.jpg>
- [44] https://en.wikipedia.org/wiki/Falkirk_Wheel
- [45] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola25.jpg>
- [46] https://en.wikipedia.org/wiki/Rosslyn_Chapel
- [47] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola26.jpg>
- [48] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola27.jpg>
- [49] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola28.jpg>
- [50] https://images.ctfassets.net/mivicpf5zews/3pPqzI7E5y2Gqwc6eYO2yE/424bf6b45b9e31b6432a5f153c1a7684/Princess-Seaways_1200x600px.jpg?w=950
- [51] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/613/hemola29.jpg>